

B²AM	Bemiddelings- en begeleidingsoverleg Arrondissement Mechelen
	JAARVERSLAG 2007
Schadebemiddeling (stad Mechelen) Bemiddelings- en begeleidingsdienst Ivo Cornelis (vzw Ivo Cornelis) Herstelbemiddeling Meerderjarigen (vzw Suggnomé)	B²AM

BEMIDDELING

Algemeen overzicht bemiddelingen in het gerechtelijke arrondissement Mechelen

Opmerking vooraf: Onze belofte om de registratie van de verschillende diensten op elkaar af te stemmen, hebben we niet kunnen waarmaken. Het bleek een onmogelijke opdracht gegeven de verschillende wensen naar registratie van de verschillende werkgevers en overheden. Naast een kort algemeen overzicht, zal u dus aparte tabellen terug vinden over de verschillende bemiddelingsinitiatieven in het gerechtelijke arrondissement Mechelen.

NIEUWE BEMIDDELINGSDOSSIEREN IN 2007

Bij benadering werd in 2007 een **duizendtal personen** over het bemiddelingsaanbod in het gerechtelijke arrondissement Mechelen **actief geïnformeerd**. Dit is een status quo met het recordjaar 2006.

Burgers worden langs verschillende kanalen geïnformeerd: parket, hulpverlening, politie, jeugdrechter, bemiddelingsdienst, herstelconsulent, justitie-assistent, ...

Deze 1.000 personen zijn verspreid over **403 gerechtelijke dossiers**. Het merendeel ($2/3^e$) van deze dossiers betreft *minderjarige* verdachten en hun slachtoffers. Tegenover de vorige jaren verschuift m.a.w. het kwantitatieve zwaartepunt verder richting minderjarigen: in 2005 lag deze verhouding nog op $3/2^o$.

Op hun beurt herbergen deze 402 gerechtelijke dossiers **700 potentiële bemiddelingsinteracties**: 469 tussen minderjarige verdachten en hun slachtoffers (BIC), 231 tussen meerderjarige daders en hun slachtoffers (HB en SB).

Wat de **aard van de feiten** betreft van het totaal aantal dossiers, in 61% van de gevallen gaat het om vermogensdelicten gevolgd door 35% persoonsdelicten. Bij herstelbemiddeling meerderjarigen versterken de persoonsdelicten hun meerderheid tot 58%, bij de overige vormen van bemiddeling nemen de vermogensdelicten het grootste aantal dossiers voor hun rekening (66% bij BIC en 80% bij SB).

Tabel 1: **overzicht van de feiten van de aanmeldingen in 2007**

Aard van feiten	2007	2006	2005
Vermogensdelicten	61%	68%	61%
Persoonsdelicten	35%	28%	26%
Andere delicten	4%	4%	13%

AFGESLOTEN BEMIDDELINGSDOSSIEREN IN 2007

Kijken we enkel naar de dossiers van BIC, dan werden in 2007 461 bemiddelingsinteracties afgesloten. Bij de meerderjarige daders lag dit cijfer op 123. Dit geeft een totaal van **584 interacties**, dit aantal benadert sterk het cijfer van 2005 (564).

In net niet de helft van de dossiers (**48,5%**) bleef het bij één (of meerdere) **louter contact**(en) of werd de opgestarte bemiddeling vroegtijdig afgebroken. Hier waren meerdere redenen toe: de partijen hadden alles al onderling geregeld, het slachtoffer had geen vraag meer of de dader en/of het slachtoffer waren onbereikbaar. In enkele andere dossiers zagen de dader en/of het slachtoffer af van een mogelijke bemiddeling.

De bemiddeling werd in **51,5%** van de interacties **volledig doorlopen** (301 interacties). Ook deze cijfers zijn vergelijkbaar met vorige jaren.

Dit leidde in **72,4%** van de gevallen tot een volledige overeenkomst, in **3,7%** tot een gedeeltelijke overeenkomst en in **23,9%** werd geen overeenkomst bereikt. Dit wil zeggen dat in meer dan 3/4e van de doorlopen bemiddelingen een volledige of gedeeltelijke overeenkomst werd bereikt.

Iets minder dan één op vijf interacties (**17,9%**) leidde tot een **directe bemiddeling of ontmoeting**.

Tabel 2: overzicht van het verloop van het bemiddelingsproces van de aanmeldingen in 2007

<i>Bemiddelingsproces</i>	2007	2006	2005
Contactname/vroegtijdig gestopt	48,5%	48,1%	45,7%
Doorlopen	51,5%	51,9%	54,3%
• <i>Akkoord</i>	72,4%	66,2%	81,4%
• <i>Gedeeltelijk akkoord</i>	3,7%	9,2%	1,3%
• <i>geen akkoord</i>	23,9%	24,6%	17,3%
Directe bemiddelingen	17,9%	13,4%	6%

CONCLUSIE

- Globaal gezien is er sprake van een status quo in vergelijking met vorige jaren;
- forse toename van bemiddelingsdossiers met minderjarige verdachten;
- lichte stijging van dossiers waarin een volledig akkoord wordt bereikt;
- belangrijke stijging van het aantal directe bemiddelingen.

Dossiers schadebemiddeling

Tabel 3: globaal overzicht 2007

GLOBAL OVERZICHT	AANTAL DOSSIERS	AANTAL INTERACTIES
Aantal afgesloten dossiers	36	63
Aantal lopende dossiers	26	50
Aantal nog op te starten dossiers	17	(21)

In totaal werd er dus in 62 dossiers gewerkt, hetgeen een sterke stijging is ten aanzien van 2006 (41 dossiers). Deze 62 dossiers representeren 113 interacties.

Naast het groter aantal afgesloten en lopende dossiers, is er eveneens stijging van de nog op te starten dossiers, wat samen duidt op een sterke vraag naar schadebemiddeling. Vooral het laatste trimester werden er veel opdrachten aangemeld.

NIEUWE DOSSIERS

Tabel 4: aantal aanmeldingen 2007

AANTAL AANMELDINGEN	AANTAL DOSSIERS	AANTAL INTERACTIES
Aantal voorgelegde dossiers	45	70
Aantal geselecteerde dossiers	45	70
Aantal niet-geselecteerde dossiers	0	0

Verwijzers:

- Parketmagistraten: 30
- Politie: 15

Initiatiefnemers:

- Gerechtelijke instanties: 42
- dader: 2
- slachtoffer: 0
- advocaat: 0
- andere (bemiddelings)dienst: 1

Het parket (vnl. gemeenrecht) blijft met 2/3^e van de opdrachten de grootste doorverwijzer. Ook de twee aanvragen van daders werden geverifieerd bij het parket. Politie, binnen het kader van APO, behoudt een sterke voet tussen de deur met het overige derde van de aanvragen. Sinds augustus 2006 is dit een nieuwe constante.

Tabel 5: aard van feiten, aantal daders en slachtoffers van geselecteerde dossiers 2007

AARD VAN FEITEN	AANTAL DOSSIERS	AANTAL INTERACTIES	AANTAL DADERS	AANTAL SLACHTOFFERS
Vermogensdelicten	37	60	47	46
Persoonsdelicten	8	10	8	10
Zedendelicten	0	0	0	0
Andere delicten	0	0	0	0
TOTAAL	45	70	55	56

Volgens de aard van de feiten bedraagt het aandeel 'persoonsdelicten' (slagen en verwondingen) minder dan 20%. Het betreft voornamelijk 1 dader – 1 slachtoffer situaties.

In de vermogensdelicten (80%) zijn de verhoudingen tussen het aantal partijen vaker heterogeen: geregeld treffen meerdere daders ook één of meerdere slachtoffers.

AFGESLOTEN DOSSIERS

Tabel 6: bemiddelingsproces van de afgesloten dossiers 2007

BEMIDDELINGSPROCES	AANTAL DOSSIERS	%	AANTAL INTERACTIES	%
Contactname *	9	33	*17	27
Voortijdig beëindigd	0	0	0	0
Volledig doorlopen	27	67	46	73
• Akkoord	27	67	44	70
• Gedeeltelijk akkoord	0	0	2	3
• Geen akkoord	0	0	0	0
TOTAAL	36	100	63	100

* geen schade-eis slachtoffer/al geregeld: 6 - slachtoffer niet bereikbaar: 1
dader niet bereikbaar: 4 - dader wenst geen bemiddeling: 1 - dader ontkent: 5

Voor het eerst in onze geschiedenis is in alle volledig doorlopen dossiers een akkoord bereikt. Twee van deze akkoorden waren slechts gedeeltelijk: een deel van de schade werd immers **ontkend** door de verdachten. Alle overige akkoorden waren volledige overeenkomsten. M.a.w. het slachtoffer had nadien geen enkele schade-eis meer, noch waren er nog overblijvende vragen of opmerkingen van de partijen naar elkaar toe.

In slechts vijf interacties (< 8%) konden we één van de partijen niet bereiken. Onze oproep tot vrijwillig contact werd dan ook massaal opgevolgd.

Tabel 7: aard van bemiddeling van de afgesloten dossiers 2007

AARD BEMIDDELING	AANTAL DOSSIERS	%	AANTAL INTERACTIES	%
Direct	6	22	10	22
Ontmoeting	5	19	8	17
Indirect	16	59	28	61
TOTAAL	27	100	46	100

Dit jaar hebben we uitdrukkelijker aandacht geschonken aan de mogelijkheden en opportuniteiten van een direct gesprek. Het resultaat is dat méér dan 1 op 5 dossiers op deze wijze is afgehandeld. Tellen we er de 'ontmoetingen' bij, dan halen we zelfs 41% van het totaal (d.w.z. de partijen hebben naar aanleiding van de bemiddeling rechtstreeks contact gehad met elkaar, maar zonder aanwezigheid van de bemiddelaar. Het gaat hier telkens over partijen die elkaar al kenden van vóór de feiten: huurder-verhuurder, klant-cafébaas, geburen).

Directe gesprekken vergen meer inspanning en voorbereiding van iedere deelnemer -slachtoffer, dader én bemiddelaar. De nabesprekingen met onze partijen sterken ons evenwel in de overtuiging dat directe gesprekken tot een hogere tevredenheidsgraad leiden. De 'vrede' die de partijen vinden – bij zichzelf en bij de andere – heeft een hogere en authentiekere dimensie dan een indirect bereikt of besproken akkoord. De lei is als het ware properder afgeveegd...

Tabel 6: uitvoering van overeenkomsten van de afgesloten dossiers 2007

UITVOERING OVEREENKOMSTEN	AANTAL DOSSIERS	%	AANTAL INTERACTIES	%
Volledig uitgevoerd	27	96	46	98
Gedeeltelijk uitgevoerd	1	4	1	2
Niet uitgevoerd	0	0	0	0
TOTAAL	28	100	47	100

Een constante dan weer sinds de opstart van de dienst is de erg hoge uitvoeringsgraad van de bereikte overeenkomsten. Vaak vergt het wat extra inspanning, maar bijna altijd wordt het akkoord volledig uitgevoerd. Vooral bij financiële afspraken met een afbetalingsplan over meerdere maanden, blijkt enige soepelheid nodig.

Het is dan ook een terechte dienstverlening aan de beide partijen om het akkoord mee op te volgen tot aan de volledige uitvoering.

Besluit

- De doorstroming van dossiers is goed en kende een ware *boost* tijdens de laatste maanden van het jaar. Toch moeten we alert blijven en de communicatie met de opdrachtgevers optimaal houden.
- Geen enkel dossier hoefde geweigerd: de selectie bij de doorverwijzers is accuraat en voldoet aan de gekende voorwaarden van de schadebemiddeling (feiten op het grondgebied Stad Mechelen, minstens dader of slachtoffer is Mechelaar).
- De verhouding parket-politie als doorverwijzer schommelt rond 65-35%. Door het grotere aandeel vanuit de politie, kunnen we wat sneller op de bal te spelen.
- In alle volledig doorlopen dossiers werd tevens een overeenkomst bereikt. Al deze overeenkomsten zijn ook volledig uitgevoerd.
- Het aandeel van de directe bemiddeling is substantieel toegenomen. We menen hiermee de partijen een meerwaarde aan te bieden.
- Het aantal bemiddelingen zit in de lift, maar de rechtstreekse participatiegraad van de burger blijft laag. In een ideale samenleving zijn het de burgers zelf die zich tot de bemiddelingsdienst richten; daar waar het momenteel nog haast uitsluitend omgekeerd verloopt. Immers: zelden kende ons cliënteel het bestaan van enig bemiddelingsaanbod vóór onze contactname.
- Aandachtspunten voor 2008:
  - a. zorgen dat de doorstroom optimaal blijft
  - b. de wachtlijst klein of onbestaande trachten te houden
  - c. voldoende directe bemiddelingen
  - d. betere profilering naar de burger toe: bemiddeling moet beter bekend worden. Nood aan een diepgaande sensibilisering met de collega's bemiddelingsdiensten in het Mechelse.

Dossiers herstelbemiddeling minderjarigen

Tabel 7: aantal dossiers van herstelbemiddeling waarin in 2007 werd gewerkt

	DOSSIERS			DADERS			SLACHTOFFERS			INTERACTIES		
	afgesl	lopend	tot	afgesl	lopend	tot	afgesl	lopend	tot	afgesl	lopend	tot
Gestart < '07	95	1	96	153	3	156	146	3	149	212	9	221
Gestart tss 1/1 en 31/12/'07	143	127	270	226	216	442	155	130	285	249	220	469
totaal	238	128	366	379	219	598	301	133	434	461	229	690

Leggen we de bemiddelingsdossiers van 2007 onder de loep, dan is een eerste belangrijke vaststelling dat de toestroom zeer vlot verloopt. In totaal werden in 2007 270 dossiers aangemeld, waarbij 442 daders en 285 slachtoffers waren betrokken. Dit is een serieuze stijging tegenover de 160 dossiers van 2006.

Nieuwe Dossiers

Tabel 8: aantal voorgelegde en geselecteerde dossiers/interacties voor herstelbemiddeling in 2007

	DOSSIERS	INTERACTIES
Voorgelegd	270	469
Geselecteerd	270	469
Niet-geselecteerd	0	0

Tabel 9: aantal daders doorverwezen via parket/jeugdrechtbank/andere van de geselecteerde dossiers voor herstelbemiddeling in 2007

	N	%
Parket	393	88,9
Jeugdrechtbank	44	9,9
Andere	5	1,1
Totaal	442	99,9

Tabel 10: aard van feiten van geselecteerde dossiers voor herstelbemiddeling in 2007

AARD VAN FEITEN	DADERS	
	N	%
Vermogensdelicten	316	66,0
Persoonsdelicten	107	22,3
Zedendelicten	1	0,2
Andere delicten	55	11,5
TOTAAL feiten	479	100,0
TOTAAL daders	442	

Vermogensdelicten nemen het grootste deel voor hun rekening (66%), nadien volgen de persoonsdelicten met 22%.

Tabel 11: kenmerken van de in 2007 aangemelde daders voor herstelbemiddeling

	N	%
Leeftijd		
≤ 12 jaar	46	10,4
13 jaar	71	16,1
14 jaar	67	15,2
15 jaar	97	21,9
16 jaar	89	20,1
17 jaar	90	15,8
≥ 18 jaar	2	0,5
TOTAAL	442	100,0
Afkomst		
Belgisch	260	58,8
Marokkaans	96	21,7
Turks	20	4,5
Ex-Joegoslavisch	21	4,8
Andere	45	10,2
TOTAAL	442	100,0
Geslacht		
Mannelijk	421	95,2
Vrouwelijk	21	4,8
TOTAAL	442	100,0
Voorgaande feiten		
Ja	155	35,1
Neen	136	30,8
onbekend	151	34,2
TOTAAL	442	100,0

Kijken we naar de kenmerken van de daders, dan is er een vrij gelijke verdeling qua leeftijd over de 13 tot 17-jarigen, 18 jaar of ouder is uitzonderlijk. Eén op tien is 12 jaar of jonger. Drie op vijf jongeren zijn autochtoon, iets meer dan één op vijf is van Marokkaanse origine. Bijna alle daders zijn van het mannelijk geslacht (95%). Tot slot weten we van iets meer dan één op drie dat ze voorgaande feiten hebben gepleegd, iets minder dan één op drie niet en van ongeveer eenzelfde aantal weten we het niet.

Tabel 12: kenmerken van de in 2007 aangemelde slachtoffers voor herstelbemiddeling

	N	%
Statuut slachtoffer		
Particulier	219	76,8
Rechtspersoon	66	23,2
TOTAAL	285	100,0
Leeftijd		
≤ 17 jaar	88	40,2
18-25 jaar	25	11,4
26-40 jaar	36	16,4
41-65 jaar	48	21,5
≥ 66 jaar	23	10,5
TOTAAL	219	100,0

Afkomst		
Belgisch	197	89,9
Marokkaans	8	3,6
Turks	4	1,8
Ex-Joegoslavisch	0	0,0
Andere	10	4,6
TOTAAL	219	99,9
Geslacht		
Mannelijk	136	62,1
Vrouwelijk	83	37,9
TOTAAL	219	100,0

Wat de slachtoffers betreft, stellen we vast dat 77% particulier is en 23% rechtspersoon. Kijken we vervolgens enkel naar de groep van de particulieren, dan is twee op vijf slachtoffers minderjarig, één op vijf is tussen 41 en 65 jaar oud en één op tien is ouder dan 65. De overgrote meerderheid (90%) is van Belgische afkomst. Zestien jongeren deden een aanvraag bij het vereffeningfonds. Dit is een serieuze stijging tegenover vier in 2006. En tot slot is meer dan drie op vijf van het mannelijk geslacht.

Afgesloten dossiers

Tabel 13: bemiddelingsproces van de afgesloten bemiddelingsdossiers/interacties in 2007

	DOSSIERS		INTERACTIES	
	N	%	N	%
Contactname*	126	52,9	244	52,9
Vroegtijdig gestopt	1	0,4	5	1,1
Volledig doorlopen	111	46,6	212	46,0
TOTAAL	238	99,9	461	100,0

Focussen we ons op de afgesloten dossiers, dan eindigt iets meer dan de helft van de dossiers (53%) met een 'louter contactname'. Vroegtijdige stopzetting komt zeer zelden voor.

Op niveau van de interacties zijn de redenen van 'louter contactname' als volgt verdeeld: partijen wensen geen bemiddeling: 27 (11,1%) - alles al geregeld: 42 (17,2%) - geen vragen meer: 113 (46,3%) - partijen onbereikbaar: 45 (18,4%) - ontkennende daders: 3 (1,2%) - andere: 14 (5,7%).

In de andere helft werd het bemiddelingsproces volledig doorlopen.

Tabel 14: uitvoering van akkoord van de afgesloten bemiddelingsdossiers/interacties in 2007 die volledig werden doorlopen

	DOSSIERS		INTERACTIES	
	N	%	N	%
Akkoord	72	64,9	154	72,6
Gedeeltelijk akkoord	13	11,7	9	4,2
Geen akkoord	26	23,4	49	23,1
TOTAAL	111	100,0	212	99,9

Tabel 15: aard van bemiddeling van de afgesloten interacties in 2007

	INTERACTIES	
	N	%
Direct	20	9,3
Indirect	187	86,6
Ontmoeting	9	4,2
TOTAAL	216	100,1

Tabel 16: uitvoering van overeenkomsten van de afgesloten bemiddelingsdossiers/interacties in 2007

	DOSSIERS		INTERACTIES	
	N	%	N	%
Volledig uitgevoerd	73	85,9	147	90,2
Gedeeltelijk uitgevoerd	11	12,9	5	3,1
Niet uitgevoerd	1	1,2	11	6,7
TOTAAL	85	100,0	163	100,0

Er werd in 65% van de dossiers een akkoord bereikt. Indien er een bemiddelingsproces plaatsvond, verloopt deze overwegend indirect (87%). Indien partijen tot een akkoord kwamen, dan werd in 86% van de dossiers de

overeenkomst ook effectief uitgevoerd. Negentien jongeren werkten voor het vereffeningsfonds, waarbij zij in totaal 472 uren werkten, voor een totaal bedrag van 2436 euro.

Besluit

Vanaf 1 april 2007 is de nieuwe jeugdwet in voege. Deze bracht heel wat veranderingen met zich mee, ook m.b.t. de procedure van herstelbemiddeling. Voortaan selecteert de parketcriminologe de bemiddelingsdossiers. De overgrote meerderheid van de dossiers (90%) komt dan ook via het parket. Ook brengt de wet heel wat meer administratief werk met zich mee, zowel voor de verwijzer als voor de bemiddelaars.

In het derde trimester 2007 werden drie nieuwe bemiddelaars intern opgeleid. Dit houdt onder andere in: collega's vergezellen bij huisbezoeken, zelf gesprekken leiden onder supervisie van een collega, opvolgen van dossiers via individuele dossierbespreking, zicht krijgen op de gesprekken binnen een bemiddelingsproces aan de hand van videomateriaal. Ook extern kregen zij een opleiding via het volgen van de introductie cursus voor bemiddelaars, georganiseerd door OSBJ. Van de acht bijeenkomsten werden vijf methodiektrainingen voorzien. Kim fungeerde hierbij als methodiektrainer.

Doorgaans beantwoorden de doorgestuurde dossiers aan onze criteria. In enkele dossiers hadden we de volgende vragen. Deze werden besproken op de stuurgroep waaraan ook de verwijzers deelnemen.

1. Kan er bemiddeld worden indien de 'schade' een boete is?

De aanleiding is een bemiddelingsdossier waarbij de NMBS slachtoffer is en als schadevraag een boete voor zwartrijden en interesten vraagt. De conclusie vanuit de bespreking op de stuurgroep is dat dit geen bemiddelingsdossier is omdat er geen onderhandelingsruimte is en de NMBS optreedt als sanctionerende overheid.

2. Wat is de minimumleeftijd van de daders om een bemiddeling op te starten? Kan er bijvoorbeeld met kleuters worden bemiddeld?

De wet vermeldt geen minimumleeftijd. Indien er aan de selectiecriteria voor bemiddeling voldaan is, kan er bemiddeld worden. Uiteraard wordt de methodiek aan hele jonge verdachten/slachtoffers aangepast. Er wordt dan hoofdzakelijk bemiddeld met de ouders. Er blijft nog veel onduidelijk, aangezien bijvoorbeeld de OSBJ op de stuurgroep zegt dat een peuter van 2 jaar geen misdrijf kan plegen. Parket repliceerde hierop dat een kleuter van 5 jaar dit wel kan. Waar ligt de grens? Verder opzoekwerk en overleg zijn nodig.

Dossiers herstelbemiddeling meerderjarigen

INSTROOM

Tabel 17: Aantal aanvragen

	Mechelen
Strafrechtelijk	87
• Opgenomen	67
- <i>Opsporingsonderzoek</i>	58
- <i>Gerechtelijk onderzoek</i>	9
• Niet opgenomen	20
- <i>Voldoet niet aan criteria</i>	12
- <i>Interfereert met lopende onderzoek</i>	8
Buitenstrafrechtelijk	1
Totaal	88

In 2007 kreeg de bemiddelingsdienst herstelbemiddeling meerderjarigen in **88 gerechtelijke dossiers** een aanvraag naar slachtoffer-daderbemiddeling.

De meeste aanvragen **66% (58) kwamen via het Parket** van Mechelen. Deze dossiers hebben we voltallig kunnen opnemen omdat ze voldeden aan de vooropgestelde criteria (bekennende dader, gekend slachtoffer, dagvaardingswaardig dossier). Volgens onze samenwerkingsafspraken stuurde het Parket naar alle betrokken partijen een informatiebrief over slachtoffer-daderbemiddeling. De partijen worden gevraagd ons zelf te contacteren. Indien zij dit niet doen en de werklast op de bemiddelingsdienst het toelaat, stuurt de bemiddelingsdienst na 10 werkdagen een brief met nogmaals een uitnodiging ons te contacteren.

In **19% (17)** van de aanvragen ging het om **dossiers in gerechtelijk onderzoek** zaten bij de onderzoeksrechters. Het ging voornamelijk (16) om aanvragen van gedetineerde daders die we toetsten bij de onderzoeksrechters. Volgens onze samenwerkingsafspraken maken we bij de betrokken onderzoeksrechter de toets of een mogelijke bemiddeling zou interfereren met het lopende onderzoek. In 8 dossiers gaven de onderzoeksrechters aan dat er interferentie was met het onderzoek. Deze dossiers namen we niet op. In 9 dossiers kregen we positief antwoord en stuurden wij de partijen vanuit de bemiddelingsdienst een informatiebrief.

Het **buitengerechtelijke dossier** betrof een persoon die een bemiddeling wou met een slachtoffer dat hem onterecht als verdachte had aangeduid. Deze vraag werd na bespreking met de betrokken hulpverleningsdiensten opgenomen door de bemiddelingsdienst.

In vergelijking met vorig jaar...

- zien we – ondanks het feit dat het Parket onze belangrijkste verwijzer blijft- een daling van het aantal dossiers op Parketniveau: 90 dossiers in 2006 en 58 in 2007. Als verklaring hiervoor zien we vooral het vertrek van de verbindingsmagistraat die vertrouwd was met de bemiddeling. Het aantal aanvragen op Parketniveau liep daardoor sterk terug in de periode april-september 2007. Overleg met de huidige verbindingsmagistraat én een infomoment met de verschillende substituten leidde kort nadien tot instroom van nieuwe dossiers.

- zien we een toename van het aantal dossiers op niveau van het gerechtelijk onderzoek. In 2006 waren er 8 dossiers waarvan 7 na toetsing werden opgenomen; in 2007 waren er 17 dossiers waarvan er 9 konden worden opgenomen.

Tabel 18: Aard van de feiten in de bemiddelingsdossiers voor de aanvragen

AARD VAN FEITEN	AANTAL INTERACTIES	
	N	%
Vermogensdelicten	60	37
Persoonsdelicten	93	58
Zedendelicten	4	2,5
Andere delicten	4	2,5
TOTAAL feiten	161	100

Iedere aanvraag wordt op de bemiddelingsdienst omgezet in bemiddelingsinteracties. Één interactie = 1 slachtoffer + 1 dader.

In 2007 kregen we zo 161 mogelijks bemiddelingsinteracties binnen.

Wanneer we deze nader bekijken gaat het in 58% van de feiten over persoonsdelicten. In 37% van de interacties gaat het over eigendomsdelicten. In mindere mate komen er andere delicten (zoals zedenzaken, familiezaken en verkeerszaken) binnen.

In vergelijking met vorig jaar, zien we....

- dat opnieuw de opzettelijke slagen en verwondingen het leeuwendeel van de bemiddelingsdossiers vormen;
- er meer bemiddeld werd in levensdelicten;
- dat het aantal bemiddelingen bij weerspanning t.a.v. politiemensen is toegenomen;

Na het versturen van de informatiebrieven vanuit het Parket of vanuit de bemiddelingsdienst, is het wachten op de respons van de slachtoffers en daders.

Voor 2007 zien we dat er in 35% van de mogelijke bemiddelingsdossiers (161) beide partijen contact zochten met de bemiddelingsdienst én geïnteresseerd waren om te horen wat een bemiddeling te bieden heeft.

Dit is, in samenspraak met de subsidiërende overheid, de basis om van een bemiddelingsdossier te spreken: “Wanneer in eenzelfde gerechtelijk dossier 1 slachtoffer en 1 dader aan de bemiddelingsdienst aangeven dat ze geïnteresseerd zijn in het bemiddelingsaanbod”.

Dit betekent dat de bemiddelaar minstens twee interventies heeft gedaan: één voor het slachtoffer en één voor de dader. In deze contacten heeft de bemiddelaar aandacht voor het verhaal van de betrokkene, geeft hij informatie over de gerechtelijke procedure, licht hij de werkwijze van de bemiddelingsdienst toe, verwijst hij naar gepaste dienst- en/of hulpverlening etc.

UITSTROOM

Tabel 19: aantal afgesloten bemiddelingsdossiers in 2007

	Mechelen
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	60
• Geopend in het jaar 2006	17
• Geopend in het jaar 2007	43

Tabel 20: bemiddelingsproces van de afgesloten bemiddelingsdossiers in 2007

	Mechelen
Aantal louter contactname	17
Aantal indirecte bemiddelingsdossiers	36
• <i>Opsporingsonderzoek</i>	26
• <i>Gerechtelijk onderzoek</i>	10
Aantal directe bemiddelingsdossiers (minstens één gezamenlijk gesprek)	7
• <i>Opsporingsonderzoek</i>	1
• <i>Gerechtelijk onderzoek</i>	5
• <i>Hof van Beroep</i>	1
Totaal	60

In 2007 werden 60 bemiddelingsdossiers afgesloten. Het merendeel (72%) is geopend in 2007 en 28% in 2006.

Hoewel beide partijen initieel geïnteresseerd waren in een bemiddeling, is er in 28% (17) van de afgesloten dossiers geen bemiddeling opgestart. Aangezien het gaat om een vrijwillig aanbod kunnen de partijen op elk moment in het proces stoppen, dus ook vooraleer er sprake is van uitwisseling van informatie tussen de partijen. Nadat de bemiddelaar het aanbod heeft uitgelegd, maken de partijen de geïnformeerde keuze of ze van het bemiddelingsaanbod wensen gebruik te maken of niet. Van zodra één van de partijen niet wenst te bemiddelen, stopt de tussenkomst van de bemiddelingsdienst.

In 84% van de afgesloten bemiddelingsdossiers was er sprake van een indirecte bemiddeling. De meeste mensen kiezen er dus voor geen rechtstreeks gesprek te hebben met de andere partij. Dit ligt in dezelfde lijn als de cijfers van vorig jaar. Wat de directe bemiddelingen betreft: in 7 bemiddelingsdossiers kozen de partijen ervoor elkaar wel te ontmoeten (16%) en hebben er in totaal 14 gezamenlijke gesprekken plaatsgevonden.

Er waren meer directe bemiddelingen tijdens de fase van het gerechtelijk onderzoek en dit in een derde van de dossiers die zich in deze fase bevonden. Slechts in één dossier was er sprake van een directe bemiddeling tijdens de fase van het opsporingsonderzoek. Daarnaast waren er in het kader van een Assisenprocedure verschillende rechtstreekse ontmoetingen tussen de partijen.

Tabel 21: wijze van afsluiten van de effectieve bemiddelingsdossiers en wijze van terugkoppeling door de partijen in de bemiddelingsdossiers in 2007

Wijze van afsluiting en terugkoppeling	Mechelen
Aantal doorlopen bemiddelingsdossiers	43
Volledig doorlopen zonder terugkoppeling	8
Terugkoppeling (vb. overeenkomst)	20
• <i>Opsporingsonderzoek</i>	15
• <i>Gerechtelijk onderzoek</i>	2
• <i>Hof van Beroep</i>	3
Partijen haken af	12
Zitting te kortbij	1
Andere	2

In 2007 werden in de fase van het opsporingsonderzoek 19 bemiddelingen volledig doorlopen (70%). Daarin zijn er 15 overeenkomsten afgesloten en hebben de partijen er dus samen voor gekozen iets over de bemiddeling terug te koppelen aan de gerechtelijke instanties. Een minderheid van bemiddelingen kwam tot een einde omdat een van de partijen (5) of beide afhaakten (2) of omdat de zitting te kortbij was (1).

In de fase van gerechtelijk onderzoek werden 8 bemiddelingen afgerond (53%) en gebeurde er in 2 dossiers een terugkoppeling naar de rechtbank door middel van een schriftelijke overeenkomst. In 5 dossiers haakte één van de partijen af en in 2 gevallen was er een andere reden waarom de bemiddeling stopte.

Tenslotte werd het dossier in het kader van de Assisenprocedure afgesloten omdat de partijen vonden dat de belangrijkste vragen beantwoord werden voor de zittingen. Er werden eveneens 3 overeenkomsten afgesloten.

Tabel 22: aantal bemiddelingsdossiers, nog hangende op 31/12/07

	Mechelen
Geopend in het jaar 2007	13

We sluiten het jaar 2007 af met nog 13 lopende dossiers waarin telkens beide partijen wensen te bemiddelen, dewelke allemaal werden opgestart in 2007. Er zijn geen hangende dossiers meer van vorige jaren.

Structureel werk

Nieuwe overlegplatformen in het arrondissement Mechelen

Naast het bestaande overleg zoals de Werkgroep Herstelgerichte Detentie, B²AM-overleg, ... werd er door de bemiddelingsdienst eveneens deelgenomen aan volgende nieuwe initiatieven in het arrondissement Mechelen:

Stappenplan "slachtofferbejegening door het parket"

De procureur begon in 2007, samen met zijn samenwerkingspartners, aan een doorlichting van de bejegening van slachtoffers door het parket. Er werd een externe werkgroep opgericht, waarin de samenwerkingspartners vaststellingen en aanbevelingen konden formuleren. De bemiddelingsdienst nam actief deel aan de vergaderingen en aan de redactie van het uiteindelijke rapport. In de loop van 2008 zal het parket een interne werkgroep oprichten om dit rapport te evalueren. De bemiddelingsdienst zal hiervan feedback krijgen via de vergaderingen van de Arrondissementale Raad Slachtofferbejegening Mechelen (ARSOM).

Welzijnsteam

Naar aanleiding van de werkzaamheden rond het stappenplan "slachtofferbejegening door het parket", werd de bemiddelingsdienst uitgenodigd om verder deel te nemen aan een werkgroep "welzijnsteam" van het ARSOM. Onze eerste deelname in dit overleg zal doorgaan in de loop van 2008.

Overleg Intra Familiaal Geweld

De bemiddelingsdienst nam actief deel aan de verschillende nieuwe overlegmomenten en werkgroepen rond het thema Intra Familiaal Geweld. In de schoot van dit overleg worden vormingsmomenten georganiseerd waaraan de bemiddelingsdienst zal deelnemen. In de dossiers van 2007 waren er immers weer vele dossiers van intra familiaal geweld. Eveneens was er een eerste overleg met het nieuwe Team Intra familiaal Geweld, in de schoot van het CAW Mechelen. Concrete samenwerking- en doorverwijsafspraken werden gemaakt.

GEMEENSCHAPS- DIENST

Dossiers gemeenschapsdienst

Algemeen overzicht

Tabel 23: aantal dossiers van gemeenschapsdienst waarin in 2007 werd gewerkt

	AFGESLOTEN	LOPEND	TOTAAL
Gestart voor 1/1/2007	1	0	1
Gestart tss 1/1/2007 en 31/12/2007	21	11	32
TOTAAL	22	11	33

Nieuwe dossiers

Tabel 24: aantal en aard van de feiten* gepleegd door de in 2007 aangemelde daders voor gemeenschapsdienst

	AANTAL FEITEN	
	N	%
Drugsdelicten	3	6,7
Vermogensdelicten	27	60,0
Persoonsdelicten	4	8,9
Zedendelicten	8	17,8
Andere	3	6,7
TOTAAL	45	100,1

* de overgrote meerderheid werd voor één feit aangemeld (62%), iets meer dan één op drie voor twee feiten (34%) en één dader kreeg voor drie feiten een gemeenschapsdienst

Tabel 25: enkele kenmerken van de in 2007 aangemelde daders voor gemeenschapsdienst

KENMERKEN	AANTAL DADERS	
	N	%
Leeftijd		
12 jaar	1	3,1
13 jaar	4	12,5
14 jaar	4	12,5
15 jaar	13	40,6
16 jaar	4	12,5
17 jaar	6	18,7
TOTAAL	32	99,9
Gemiddelde leeftijd	15	
Afkomst		
Belgisch	11	34,4
Marokkaans	15	46,9
Turks	4	12,5
Ex-Joegoslavisch	1	3,1
Andere	1	3,1
TOTAAL	32	100,0
Geslacht		
Mannelijk	32	100%
Vrouwelijk	0	0%
TOTAAL	32	100%

Voorgaande feiten		
Ja	16	50%
Neen	16	50%
onbekend	0	0%
TOTAAL	32	100%

Tabel 26: niveau van uitspraak door de jeugdrechter van de aangemelde daders voor gemeenschapsdienst in 2007

	AANTAL DADERS	
	N	%
Beschikking	8	25,0
Vonnis	24	75,0
TOTAAL	32	100,0

Tabel 27: Aantal combidossiers* van de aangemelde daders voor gemeenschapsdienst in 2007

	AANTAL DADERS	
	N	%
Gemeenschapsdienst en herstelbemiddeling	7	21,9
Gemeenschapsdienst en leerproject SIB-M	5	15,6
Geen	20	62,5
TOTAAL	32	100,0

* Een combidossier betekent dat ofwel de jongere twee maatregelen kreeg opgelegd, zijnde een leerproject en gemeenschapsdienst, ofwel dat de jongere een leerproject kreeg opgelegd en een voorstel tot herstelbemiddeling werd aangeboden.

In 2007 werden in totaal 32 daders voor de uitvoering van een gemeenschapsdienst aangemeld, waarvan één vierde bij beschikking en drie op vier bij vonnis. Een aantal jongeren heeft meerdere feiten gepleegd, waardoor het totaal aantal op 45 ligt. Drie op vijf aangemelde feiten zijn vermogensdelicten. De gemiddelde leeftijd van de jongeren die in 2007 een gemeenschapsdienst hebben uitgevoerd is 15 jaar. Iets minder dan één op vijf is 17 jaar. Ongeveer de helft is van Marokkaanse origine. Iets meer dan één op drie is autochtoon. Alleen jongens kregen in 2007 een gemeenschapsdienst opgelegd. De verdeling over al dan niet voorgaande feiten is exact de helft. In iets meer dan één op vijf dossiers wordt de gemeenschapsdienst gecombineerd met een herstelbemiddeling. In 16% van de dossiers ging de gemeenschapsdienst gepaard met een leerproject SIB-M.

Afgesloten dossiers

Tabel 28: aantal afgesloten dossiers van gemeenschapsdienst in 2007

	AANTAL DOSSIERS	
	N	%
Volledig uitgevoerd	18	81,8
Gedeeltelijk uitgevoerd*	2	9,1
Niet opgestart**	2	9,1
TOTAAL	22	100,0

* vroegtijdig stopgezet omwille van niet naleven van de afspraken

** niet opgestart omwille van een weigering om de gemeenschapsdienst uit te voeren

Tabel 29: aantal opgelegde uren van de afgesloten dossiers van gemeenschapsdienst in 2007

	AANTAL DOSSIERS	
	N	%
20u	5	22,7
30u	7	31,8
40u	2	9,1

50u	5	22,7
80u	1	4,5
100u	1	4,5
120u	1	4,5
TOTAAL	22	99,8
Gemiddeld aantal opgelegde uren	42,7	

Tabel 30: aantal gepresteerde uren van de afgesloten dossiers van gemeenschapsdienst in 2007

	AANTAL DOSSIERS	
	N	%
0u	2	9,1
20u	5	22,7
30u	7	31,8
34u	1	4,6
40u	1	4,6
45u	1	4,6
50u	4	18,2
100u	1	4,6
120u	0	0,0
TOTAAL	22	100,2
Gemiddeld aantal opgelegde uren	36,5	

Kijken we enkel naar de afgesloten dossiers, dan voerde de overgrote meerderheid (82%) zijn gemeenschapsdienst volledig uit. Het gemiddeld aantal uren bedraagt 43. Het minimum aantal opgelegde uren was in 2007 20 uren, het maximum lag op 120 uren.

Samenvattend kunnen we stellen dat zowel de procedure als de toestroom van de dossiers als de samenwerking met de werkplaatsen zeer vlot verlopen. Ook het aantal werkplaatsen is voldoende.

Begeleiding: Sophie en Imad

LEERPROJECTEN

Dossiers leerprojecten

Tabel 31: aantal dossiers van leerproject waarin in 2007 werd gewerkt

	AFGESLOTEN	LOPEND	TOTAAL
Gestart voor 1/1/2007	6	0	6
Gestart tss 1/1/2007 en 31/12/2007	22	13	35
TOTAAL	28	13	41

Nieuwe dossiers

Tabel 32: aantal aanmeldingen in 2007 opgedeeld naar type leerproject

AANTAL AANMELDINGEN	AANTAL DADERS	
	N	%
Leerprojecten 'drugs'	6	17,1
Leerprojecten 'SIB-M'	29	82,9
TOTAAL	35	100,0

Tabel 33: aard van feiten* van aanmeldingen in 2007

AARD VAN FEITEN	LP 'DRUGS'	LP 'SIB-M'	TOTAAL
Drugsdelicten	6	0	6
Vermogensdelicten	0	61	61
Persoonsdelicten	0	13	13
Zedendelicten	0	1	1
Andere	0	13	13
TOTAAL	6	88	94

* 1 jongere kan meerdere feiten gepleegd hebben, vandaar 94 feiten voor 35 jongeren

Tabel 34: enkele kenmerken van de in 2007 aangemelde daders voor leerproject

KENMERKEN	AANTAL DADERS	
	N	%
Leeftijd		
13 jaar	1	2,9
14 jaar	7	20,0
15 jaar	10	28,6
16 jaar	13	37,1
17 jaar	4	11,4
TOTAAL	35	100,0
Gemiddelde leeftijd	15,3	
Afkomst		
Belgisch	17	48,6
Marokkaans	12	34,3
Turks	2	5,7
Ex-Joegoslavisch	2	5,7
Andere	2	5,7
TOTAAL	35	100,0
Geslacht		

Mannelijk	34	97,1
Vrouwelijk	1	2,9
TOTAAL	35	100,0
Voorgaande feiten		
Ja	19	54,3
Neen	6	17,1
onbekend	10	28,6
TOTAAL	35	100,0

Tabel 35: niveau van uitspraak door de jeugdrechter van de aangemelde daders voor leerproject in 2007

	AANTAL DADERS	
	N	%
Beschikking	29	82,9
Vonnis	6	17,1
TOTAAL	35	100,0

Tabel 36: aantal combidossiers* van de aangemelde daders voor leerproject in 2007

	AANTAL DADERS	
	N	%
Leerproject en herstelbemiddeling	16	45,7
Leerproject en gemeenschapsdienst	3	8,6
Geen	16	45,7
TOTAAL	35	100,0

* Een combidossier betekent dat ofwel de jongere twee maatregelen kreeg opgelegd, zijnde een leerproject en gemeenschapsdienst, ofwel dat de jongere een leerproject kreeg opgelegd en een voorstel tot herstelbemiddeling kreeg aangeboden.

Afgesloten dossiers

Tabel 37: aantal afgesloten dossiers van de leerprojecten in 2007

	LP 'DRUGS'		LP 'SIB-M'		TOTAAL	
	N	%	N	%	N	%
Volledig uitgevoerd	4	50,0	14	70,0	18	64,3
Gedeeltelijk uitgevoerd*	4	50,0	6	30,0	10	35,7
Niet opgestart**	0	0,0	0	0,0	0	0,0
TOTAAL	8	100,0	20	100,0	28	100,0

* vroegtijdig stopgezet omwille van niet naleven van de afspraken

** niet opgestart omwille van een weigering om het leerproject te volgen

Tabel 38: aantal opgelegde uren van de afgesloten dossiers van de leerprojecten in 2007

AANTAL OPGELEGDE UREN	AANTAL DOSSIERS	
	N	%
20u	28	100,0
TOTAAL	28	100,0
Gemiddeld aantal opgelegde uren	20	

Tabel 39: aantal gepresenteerde uren van de afgesloten dossiers van de leerprojecten in 2007

AANTAL GEPRESTEERDE UREN	AANTAL DOSSIERS	
	N	%
0u	2	7,1
1u	2	7,1
6u	3	10,7
9u	2	7,1
14u	1	3,6
20u	18	64,3
TOTAAL	28	99,9
Gemiddeld aantal gepresterde uren	14,7	

Besluit

Leerproject DRUGS:

Eenzijds zijn er geen nieuwe aanmeldingen sinds maart 2007. Anderzijds wordt de juiste doelgroep voor het leerproject niet meer bereikt. Hierover is al een overleg gepleegd met De Sleutel (deze dienst verzorgt de sessies van het leerproject DRUGS). Met de jeugdrechters werd dit opnieuw besproken. Een aanwijsbare reden voor de weinige doorverwijzing is er niet. In december werden nog drie dossiers aangemeld. Dit brengt het totaal op 6, wat een terugval is in vergelijking met de vorige jaren. Toen werden gemiddeld 10 dossiers doorverwezen. Van de 6 dossiers zijn er 3 afgesloten waarvan 2 voortijdig stopgezet (jongeren hielden zich niet aan de afspraken).

Begeleider: Luc

Leerproject SIB-M:

Door de uitbreiding van het team gaf Katja de fakkel door aan Marjan. Kim en Marjan zijn samen hun eerste leerproject gestart in september.

De aanvoer van dossiers loopt als een trein: 29 aanmeldingen (20 via beschikking, 9 via vonnis) in 2007 tegenover 18 in 2006. In totaal werden er vier leerprojecten georganiseerd met 20 jongeren. Van de afgesloten dossiers werden 14 positief afgerond en 8 vroegtijdig stopgezet (jongeren hielden zich niet aan de afspraken).

Het praktijkteam SIB-M, bestaande uit BAAL, SIB en BIC, is sinds september uitgebreid met CAFT. Dit betekent dat vanaf heden het leerproject SIB-M niet alleen in arro Mechelen, arro Tongeren en arro Hasselt wordt gegeven, maar ook in arro Turnhout. Uitbreiding met Brussel/ Leuven wordt verwacht in 2008.

In oktober ging het éénmalig experiment 'leerproject SIB-M' in de gemeenschapsinstelling te Mol van start. Kim maakt deel uit van de methodiekengroep en Katja van de reflectiegroep. Het experiment is positief geëvalueerd. Zowel de gemeenschapsinstelling van Mol als betrokken HCA-diensten vinden een verdere samenwerking zinvol. In 2008 zal verder uitgewerkt worden hoe deze samenwerking vorm kan krijgen in een project.

Begeleiding: Kim en Marjan

STUURGROEP- WERKING

Samenvatting Stuurgroep 2007

Wet “bemiddeling meerderjarigen” van 22 juni 2005

Concretisering in Mechelen

De stuurgroep boog zich in 2007 verder over het concretiseren van de wet. Zo werden er verschillende initiatieven genomen per samenwerkingspartner.

Samenwerking met de politie

In Lier verschoven de middelen voor het project schadebemiddeling naar de wijkwerking. Omdat het een goedlopend laagdrempelig initiatief was, wordt dit betreurd.

Het project schadebemiddeling Mechelen kreeg als gevolg van de samenwerking met de APO-officier nieuwe impulsen waardoor zowel parket als politie dossiers doorverwijzen.

Met betrekking tot het algemene aanbod van bemiddeling, zoals bedoeld in de wet van 22 juni 2005, werden met politie nog geen concrete afspraken gemaakt. Naar het voorbeeld van de sensibilisatiecampagne waarbij de verbalisant wordt opgeroepen te noteren of “de partij bereid is te vergoeden”, wordt voorgesteld om een werkgroep met politie, parket en bemiddelingsdiensten meerderjarigen samen te roepen. Een politiekorps stelde reeds een vraag naar toelichting m.b.t. “bemiddeling”. Dit moet nog vorm krijgen.

Samenwerking met het parket

Herstelbemiddeling kwam met het parket in november 2006 al tot een nieuwe manier van werken in verband met het informeren van de burger over herstelbemiddeling. Men streeft naar een lineair aanbod in de *opsporingsdossiers*, d.w.z. dat alle partijen door het Parket actief geïnformeerd worden. Vanaf april 2007 is er echter een enorme terugval in het informeren van partijen over herstelbemiddeling vanuit het Parket. Dit blijkt twee oorzaken te hebben: een nieuwe verbindingsmagistraat die zich nog moet inwerken en de grote meerderheid van de magistraten vindt dat het afgesproken systeem teveel werk vergt. De magistraten maken zelf een inschatting of een dossier “bemiddelbaar” is. Zij moeten hiervoor het gehele dossier doornemen en het invullen van de namen van de partijen impliceert een handmatig doorzoeken van het dossier. Een herverdeling van taken, waarbij een medewerker van de bemiddelingsdienst de persoonsgegevens van de partijen uit het dossier haalt, leidde snel tot een dossiertoeename. Eveneens werd afgesproken dat de magistraten geen inschatting meer maken van de bemiddelbaarheid van een dossier, iedereen heeft namelijk recht op een bemiddeling (art. 6, §1). Zij zullen zich enkel baseren op de objectieve criteria zoals in het verleden afgesproken met Suggnomè vzw (bekennende dader, gekend slachtoffer en dagvaardingwaardig dossier). Indien een partij een vraag tot bemiddeling heeft, wordt dit door de bemiddelaar aan de verbindingsmagistraat doorspeeld. Het parket checkt of het dossier voldoet aan de objectieve criteria en verstuurt de informatiebrieven aan de partijen. In 2008 zal bekeken worden of uitleg over bemiddeling kan opgenomen worden in de dagvaarding en de uitnodiging voor de rechtbank.

Naar analogie met het artikel 6, §1 “elkeen kan in elke fase van de strafrechtspleging verzoeken om bemiddeling” vraagt het Parket zich af of vzw Suggnomè ook kan bemiddelen in niet-dagvaardingwaardige dossiers (voorbeeld in combinatie met minnelijke schikking art. 216bis Sv). Binnen ons gerechtelijke arrondissement is er met name enkel in de stad Mechelen, met het project **schadebemiddeling**, een aanbod voor kleine of lichte misdrijven. Op de stuurgroep van 13 september wordt beslist om dit niet te doen en wordt gesuggereerd dat BIS dit eventueel kan opnemen. Een nog op te richten denktank binnen de stuurgroep zal zich ondermeer over deze vraag buigen. Andere thema’s voor deze denktank kunnen zijn: verkeerszaken, fase strafuitvoering, Assisenzaken.

Samenwerking met de onderzoeksrechters

De onderzoeksrechters hebben ervoor gezorgd dat in de uitnodiging van de Raadkamer aan de partijen, **herstelbemiddeling** wordt toegelicht. De onderzoeksrechters wensen geen systeem van “lineair aanbod” te installeren. Argumenten hiervoor zijn: “slachtoffer” of “dader” aanduiden druist in tegen de neutraliteit van het onderzoek en er bestaat de vrees dat partijen zich verplicht zullen voelen vanuit de ‘machtpositie’ van de onderzoeksrechters.

Indien een vraag naar bemiddeling gesteld wordt door de partijen zelf, is er de afspraak dat de onderzoeksrechters bekijken of er interferentie is met het lopende gerechtelijke onderzoek. Indien geen interferentie, krijgen de bemiddelaars dossierinzage.

Bovenbouw

De organisatie van het herstelrechtelijk denken en de bemiddeling kan op heden tot drie stadia worden herleid:

1. Projectmatige verspreiding: uitbouw van een bemiddelingsdienst in ieder gerechtelijk arrondissement = voltooid;
2. Wet van 22 juni 2005: wettelijke verankering van de praktijk + veralgemening van het aanbod = streefdoel;
3. Organiseren van een bovenbouw = heden.

Eind januari 2007 werden vanuit de bovenbouw vier adviezen voorgelegd aan de minister:

1. Bemiddeling en bemiddelingsdienst: structurele verwachtingen, niet alleen bemiddelen in dossiers (bv. deelname aan lokale stuurgroep, fungeren als beleidsadvisering);
2. Creatie van een centrale stuurgroep: overleg stimuleren met de lokale stuurgroep inzake herstelrecht en bemiddeling; deze centrale SG heeft een analoge samenstelling als de lokale SG;
3. Verschillende overheden (o.a. balies, magistratuur, BiZa, Vl. Gemeenschap, ...) door minister van Justitie laten aanschrijven omdat zij (in)direct betrokken zijn bij bemiddeling;
4. Wetenschappelijke ondersteuning: een actieonderzoek (3 jaar) door universiteiten.

Centrale werkgroep “informatieplicht herstelbemiddeling”

Vanuit de FOD-Justitie werd een centrale werkgroep opgericht, met de opdracht de “informatieplicht” genoemd in de wet van 22 juni 2005 gestalte te geven. Zij organiseren volgende activiteiten:

1. Het schrijven van informatie-instrumenten (folders, website)
2. Het consulteren van de diverse beroepsgroepen waarvan medewerking wordt verwacht + inventarisatie van huidige praktijken
3. Het uitwerken van procedures/samenwerkingsafspraken
4. Het organiseren van instrumenten tot opvolging en evaluatie
5. Het overleg met de mandaterende overheid/overheden rond de opdracht en de hiervoor noodzakelijke middelen

In het kader van de opdracht om bestaande praktijken te bevragen naar hun initiatieven rond de “informatieplicht” verzond de centrale werkgroep een vragenlijst naar alle stuurgroepleden over heel Vlaanderen. Deze zal besproken worden op de eerste stuurgroepvergadering in 2008 samen met Hans Dominicus van de administratie van de FOD-Justitie. De FOD-Justitie voorziet de verwerking van deze bevraging voor 15 maart.

Nieuwe Jeugdwet

Herstelbemiddeling minderjarigen

Doorheen het werkjaar werden verschillende vragen/knelpunten in verband met de concretisering van herstelbemiddeling in de nieuwe jeugdwet geïnventariseerd.

Bemiddeling als maatregel of niet?

Op parketniveau kan een zekere dubbelzinnigheid worden vastgesteld. Kan een aanbod van bemiddeling een vordering uitstellen of kan dit tegelijkertijd plaatsvinden? De vraag kan gesteld worden of wachten op het resultaat van de bemiddeling om al dan niet over te gaan tot vorderen, de bemiddeling niet eerder herleid tot een maatregel. De stuurgroep is van mening dat een bemiddelingsaanbod los moet staan van een beslissing tot vordering/dagvaarding. Misschien heeft de wetgever bedoeld dat een bemiddelingsaanbod op

jeugdrechtbankniveau voortaan heel uitzonderlijk zal zijn. Het parket heeft immers een motivatieplicht indien ze geen bemiddelingsaanbod doet.

De positie van het slachtoffer?

Tevens werd de vraag gesteld of **slachtoffers aanwezig zijn/op de hoogte worden gebracht als een bemiddelingsaanbod bij vonnis** wordt voorgesteld. Heeft het slachtoffer zich burgerlijke partij gesteld, dan is hij op de hoogte; zo niet, dan wordt het aanbod door de minderjarige of zijn advocaat voorgesteld en worden de infobrieven naar het slachtoffer verstuurd.

Hoe gaan we om met de overeenkomst?

Tevens werd de vraag besproken wat er wordt verstaan onder '**een akkoord dat ter goedkeuring door het parket/homologatie door de jeugdrechtbank**' moet worden voorgelegd? Handelt dit bv. exclusief over financiële akkoorden (schriftelijke overeenkomsten) of ook omtrent het aanbieden van excuses, vrijwilligerswerk, ... (eerder mondelinge akkoorden)? Volgens OSBJ is de wet onduidelijk. De enige toets die de jeugdrechters dienen te maken is de schending van de openbare orde, een billijkheidstoets is niet aan de orde. Aangezien partijen niet met de uitvoering van een akkoord kunnen starten vooraleer ze werd goedgekeurd/gehomologeerd, brengt dit soms moeilijkheden met zich mee, bv. tijdens een direct gesprek kan geen uitbetaling ter plaatse meer gebeuren of kunnen geen excuses meer aangeboden worden. Dit laatste is moeilijk tegen te houden.

Inhoudelijke discussies

Volgende thema's werden ook nog inhoudelijk besproken:

- waarom heeft een bemiddelaar dossierinzage nodig?;
- vanaf welke leeftijd kan een partij deelnemen aan een bemiddeling?;
- kan er bemiddeld worden rond een boete?;
- kan het dat het parket de politie naar de partijen stuurt om te vragen of zij wensen te bemiddelen of om te informeren waarom er geen overeenkomst werd bereikt?;
- hoe kunnen bemiddelaars samenwerken indien zowel min- als meerderjarigen betrokken zijn?

HERGO

BIC kiest voor het volgende stappenplan: allereerst het opstellen van een werknota i.v.m. de procedure van Hergo, vervolgens deze bespreken met de verwijzers, een infobrief schrijven aan de korpschefs van het arrondissement Mechelen en daarna de rol van de sociale dienst en de advocaat met de betrokkenen bespreken. Er werden in 2007 nog geen dossiers opgestart. De stuurgroep zal op de hoogte worden gehouden.

Gemeenschapsdienst

BIC startte in november 2006 met het verwerken van de dossiers gemeenschapsdienst. Er is een toestroom zowel via beschikking als bij vonnis.

Leerprojecten

Leerproject DRUGS: In 2007 werd een terugval van dossiers vastgesteld. Er kunnen echter geen aanwijsbare redenen gevonden worden.

Leerproject SIB-M: Dit leerproject loopt erg goed.

Ouderstage

BIC kreeg via OSBJ het nieuws dat de artikelen rond ouderstage zouden geschrapt zijn uit de nieuwe jeugdwet door het Grondwettelijk Hof (=vroeger Arbitragehof). Voor de aangeworven ouderstagebegeleiders blijft het koffiedik kijken hoe dit verder zal evolueren. Kunnen zij in andere afhandelingen (voorlopig) worden ingezet? De stuurgroepleden uiten hun bezorgdheid naar deze personeelsleden. Op dit moment heeft een verdere discussie echter geen zin, vermits het arrest nog moet verschijnen in het staatsblad. Wordt vervolgd in 2008.

Evaluatie stuurgroepwerking

Op vraag van BIC werd de stuurgroep geëvalueerd naar organisatie en inhoud. Er werd gekozen om een **vragenlijst** op te stellen dat bij de stuurgroepleden de verwachtingen qua organisatie bevroegde. Deze vragenlijst diende als voorbereiding op de bespreking op de stuurgroep zelf. De ingevulde vragenlijsten werden verwerkt en op de stuurgroep van november 2007 gepresenteerd. Uit de verwerking kon **geen consensus** over inhoud en vorm van de stuurgroep worden afgeleid.

Kurt de Backer van de OSBJ begeleidde het debat op de stuurgroep van november. De stuurgroep kwam tot de volgende conclusies:

1. Elk aanwezig stuurgroeplid kan zich nog vinden in de **basisdoelstelling uit het basisprotocol** "De stuurgroep wil in het gerechtelijk arrondissement Mechelen een meer op herstel gericht strafrechtsbedeling tot stand brengen".
2. Iedereen beaamt dat dit **gezamenlijk** forum van min- en meerderjarigen een meerwaarde heeft. De vraag blijft wel of het gezamenlijk forum praktisch haalbaar blijft.
3. De stuurgroep is in de eerste plaats bedoeld om **structurele thema's** te bespreken.

De stuurgroep kwam echter niet toe aan een beslissing over de toekomstige vorm van dit overleg. De afspraak werd gemaakt dat het B²AM-overleg samen met de voorzitter van de stuurgroep hiertoe een aanzet zou geven.

Varia

- DVD 'Herstelgerichte detentie'.

Het doel van de DVD is om te informeren en te discussiëren over herstelgerichte detentie. De inhoud van de DVD is vrij concreet en omvat bijvoorbeeld de opdracht van de herstelconsulent, de werking van de psychosociale dienst (PSD), een beschrijving van herstelgerichte activiteiten (bv. Leerproject Slachtoffer In Beeld, herstelbemiddeling, burgerlijke partijstelling betalen, herstelfonds). Eveneens wordt de rol van de directie, de penitentiaire beampten en justitieel welzijnswerk uitgelegd.

De DVD kan zowel door internen als externen gebruikt worden en kan via de herstelconsulent ontleend worden.

- Wat is het herstelfonds

Een commissie binnen Suggnomé vzw zit dit herstelfonds voor. Dit fonds wordt door vnl. particuliere giften gefinancierd. De meerderjarige dader kan hier beroep op doen tot max. 1500€ en niet meer dan 50% van de burgerlijke partijstelling. Het gaat veeleer om een symbolische geste naar het slachtoffer toe. Het herstelfonds is te vergelijken met het vereffeningfonds voor minderjarigen.

Het probleem bij het herstelfonds situeert zich in het statuut van het werk: werken binnen een nieuw arbeidscircuit. Er ontstaat een paradox: het SO wordt opnieuw SO, omdat hij niet vergoed wordt door de dader, want de detentie maakt de dader structureel insolvent. In de wet Dupont is het recht op "betaalde" arbeid geschrapt. Er bleek hiervoor binnen de maatschappij geen draagvlak te zijn.

- Project "contextuele bemiddeling"

Met middelen vanuit de minister voor Grootstedenbeleid werd door de stad Mechelen een persoon aangesteld voor de bemiddelingen in het kader van de GAS-wetgeving (verplichting voor 16-18j; facultatief voor meerderjarigen) voor het ganse gerechtelijke arrondissement. De Stad Mechelen vormt hier echter een uitzondering, aangezien voor alle minderjarige overlastplegers via spoor 3 van het NERO-project een bemiddelings- en begeleidingsmogelijkheid voorzien wordt. Tot april 2007 bestond een samenwerkingsovereenkomst tussen de stad en vzw Ivo Cornelis om de deze bemiddelingen en begeleidingen uit te voeren. De stad heeft die samenwerkingsovereenkomst niet meer verlengd en spoor 3 van het NERO-project in eigen beheer verder uitgebouwd.

NIEUWE WERKVORMEN

BIC

1. Ouderstage (door BIC wordt de term ouderbegeleiding gebruikt)

Een ouderbegeleiding is een begeleiding van 30 uren voor ouders van minderjarige daders met als doel te ouders te ondersteunen in hun ouderschap via individuele gesprekken en groepssessies.

Een ouderbegeleiding is o.a. bedoeld voor ouders die een puber hebben die een misdrijf heeft gepleegd of hiervan wordt verdacht, het misdrijf van hun puber minimaliseren en/of erbij betrokken zijn, onvoldoende kennis hebben van de wetten en de gangbare normen, zich niet veel aantrekken van de wetten en bij wie de gangbare normen en/of de toepassing ervan vervlakt is.

Ouderbegeleiding kan op parketniveau worden voorgesteld en door de jeugdrechter worden opgelegd.

Op OSBJ kwam in de periode april-november 2007 regelmatig de werkgroep ouderstage samen met alle begeleiders uit de Vlaamse arrondissementen. In die periode slaagde de werkgroep er in om een gezamenlijk Vlaams kader op te stellen. Eind december was de consensus- en overzichtstekst qua visie, procedure en begeleidershouding quasi klaar.

Begin september was BIC klaar om ouderbegeleiding in de praktijk te brengen. Er volgden gesprekken met jeugdrechters, parketmagistraten en consulenten van de sociale dienst.

Op 15 november vernamen we van OSBJ dat de artikels in de nieuwe jeugdwet die betrekking hadden op de ouderstage door het Grondwettelijk Hof werden geannuleerd. De Mechelse jeugdmagistraten beslisten hierop om tot de publicatie van het arrest in het Staatsblad geen dossiers door te verwijzen. Eind december 2007 was het arrest nog steeds niet verschenen.

BIC besliste hierop om de aanwerving van een nieuwe collega voor Hilde uit te stellen tot er meer duidelijkheid zou komen. Wat gaan bijvoorbeeld Justitie en de Vlaamse Gemeenschap beslissen na de annulering van deze artikelen?

Dit wordt in 2008 zeker vervolgd.

Begeleiding: Hilde

2. HERGO (voluit: herstelgericht groepsoverleg)

HERGO is een aanbod waarbij slachtoffer en minderjarige dader, samen met hun achterban, een politieagent en de moderatoren, kunnen zoeken naar constructieve oplossingen voor de gevolgen van de feiten. HERGO kan alleen op jeugdrechtbankniveau worden voorgesteld en is eerder van toepassing bij 'zwaardere' feiten.

De procedure van HERGO is binnen BIC volledig uitgewerkt. Er vonden de nodige toelichtingen plaats aan jeugdrechters, sociale dienst en politie. Eind 2007 was het (nog steeds) wachten op de eerste dossiers. In gans Vlaanderen blijkt het aantal aanmeldingen eerder beperkt te zijn.

Hopelijk mogen we in 2008 in de eerste dossiers van start gaan.

Moderatoren: Kim en Luc

Leerproject sgg (seksueel grensoverschrijdend gedrag)

In het Vlaamse land staan drie leerprojecten per arrondissement centraal: een algemeen leerproject, drugsleerproject en een leerproject seksueel grensoverschrijdend gedrag (afgekort: sgg). BIC vult voor het arrondissement Mechelen momenteel twee leerprojecten in, zijnde leerproject SIB-M (slachtoffer in beeld - minderjarigen) en leerproject DRUGS. De bedoeling is om in het arrondissement Mechelen ook een leerproject SGG op te richten. Daarom werd de werkgroep sgg in het leven geroepen om alvast op verkenning te gaan naar mogelijke samenwerkingspartners en om een zicht te krijgen hoe andere HCA-diensten dit uitwerken.

PERSONEELSINZET

BIC

In januari 2007 werd een aanvraag tot uitbreiding van het personeelsbestand opgestuurd. Eind maart 2007 keurde de overheid een uitbreiding van 4 voltijdse HCA en 1,5 voltijdse ouderstage goed.

Het huidig BIC-team ziet er als volgt uit:

- Verantwoordelijke (80%): Katja
- Begeleider Herstelbemiddeling + HERGO + SIB-M (100%): Kim
- Begeleider Herstelbemiddeling + HERGO + DRUGS (80%): Luc
- Begeleider Herstelbemiddeling + gemeenschapsdienst (100%): Sophie
- Begeleider Herstelbemiddeling + gemeenschapsdienst (100%): Imad
- Begeleider Herstelbemiddeling + SIB-M (100%) : Marjan
- Begeleider Herstelbemiddeling (100%) : Ellen
- Begeleider Herstelbemiddeling (90%): Katrien
- Begeleider ouderstage (75% waarvan 50% lic): Hilde
- Begeleider ouderstage (75%): Ilse (tot 18/10/2007) - opnieuw in te vullen

Op 2 juli was het BIC-team voltallig en zaten we met 10 op de zolder. Welkom aan Marjan, Ellen, Katrien, Hilde en Ilse! En een dikke pluim aan de 'anciens' om de nieuwe teamleden zo goed op te vangen!

Ilse verliet na vier maanden hoofdzakelijk voorbereidend werk inzake ouderbegeleiding in oktober het BIC-schip. We wensen haar veel succes toe en zullen haar missen!

De samenwerking met stad Mechelen inzake nero-project werd op 31/03/07 stopgezet. Imad kon dankzij de uitbreiding vanaf 1 april verder werken bij BIC als herstelbemiddelaar en begeleider gemeenschapsdienst. Dus ook welkom aan Imad!

Herstelbemiddeling meerderjarigen

In 2007 werd de bemiddelingsdienst Mechelen gesubsidieerd voor 1,5 Fte.

Bij het Parket van Mechelen werd in de loop van 2006 een systeem van "veralgemeend aanbod" geïnstalleerd en kreeg de bemiddelingsdienst een stroom van aanvragen te verwerken. Op basis van deze dossiertoeename kreeg Mechelen een uitbereiding met een halftijdse bemiddelaar, Hilde Deboeck.

Suggnomè vzw wou in opvolging van de oefening in 2005 in Mechelen verder het vergrootglas leggen op de verschillende opdrachten die een bemiddelingsdienst moet verwezenlijken. Hierbij is de grootste bekommernis dat door een efficiëntere organisatie, ruimte vrij komt voor de "core-buisness", namelijk het bemiddelingswerk, zowel kwalitatief als kwantitatief bekeken. Concreet werd dit vergrootglas opgenomen door de aanwezige bemiddelaar, Tina Jammaers, die hiervoor halftijds werd vrijgesteld tot eind 2007.

Het halftijds vrijgekomen bemiddelingsmandaat werd ingevuld door een tijdelijke bemiddelaar, Lien Soetewey. Zij kon echter voltijds aan de slag vermits begin 2007 er voldoende dossiers waren in Mechelen, met zelfs een korte wachtlijst. Tijdelijk waren we dus met 2,5Fte.

Na het afwerken van de wachtlijst en naar aanleiding van de dossierafname op doorverwijzing van het parket Mechelen (zie verder punt 3 dossierwerk), nam Lien Soetewey eveneens dossiers op voor de collega's in Turnhout. Hilde Deboeck nam meer dossiers op voor de bemiddelingsdienst Antwerpen.

Schadebemiddeling

- Mechelen

Rudy Vanpee

- Lier

In Lier verschoven de middelen voor het project schadebemiddeling naar de wijkwerking.